

Anketa B&F

1. Kako se potpuno nepredvidiva politika nove administracije SAD može odraziti na sektor osiguranja u Srbiji? Šta mogu biti najveći „uvezeni“ rizici, a šta su slabosti domaćeg okruženja koje u ovoj situaciji mogu predstavljati najveću pretnju po stabilnost poslovanja?
2. Savet stranih investitora dao je niz preporuka za poboljšanje postojeće i uvođenje nove regulative radi unapređenja tržišta osiguranja u Srbiji. Koje zakonske promene bi po Vašem mišljenju imale najveći kumulativni učinak na razvoj poslovanja u sektoru osiguranja u bližoj budućnosti?
3. Koliko osiguravajuće kuće svojom ponudom prate razvoj novih firmi i poslova u sektoru usluga na tržištu Srbije, kao što su IT, finteh i kreativne industrije? Šta su specifične potrebe ovih industrija u osiguranju i kakav je interes novih generacija tehnoloških preduzetnika za proizvodima osiguravača?
4. Kako osiguravajuća kuća u kojoj radite osigurava svoju imovinu i zaposlene? Šta su prioriteti i da li se oni menjaju shodno pojavi novih rizika u poslovnom okruženju?

Zoran Blagojević,
predsednik Izvršnog
odбора Wiener
Städtische osiguranja

1 Valutni rizici, investicioni rizici moraju se pažljivo sagledavati radi donošenja pravovremenih odluka i pažljivog investiranja. Politika carina američke administracije može veoma negativno uticati kako na domaću, tako i na svetsku privredu. To će se svakako odraziti i na industriju osiguranja. U prethodnim kriznim situacijama bio sam svedok da se nepovoljna ekonomska dešavanja nešto kasnije reflektuju na nas, ali nažalost, negativni efekti kasnije i prolaze.

Svedoci smo nedavnog rizika američkih sankcija, kada smo u kratkom periodu morali da se prilagodimo odlukama administracije u vezi NIS-a, što nam ukazuje da moramo da razvijamo fleksibilnost i na nivou operative.

Na sektor osiguranja povećani rizici mogu rezultirati povećanjem ce-

ne osiguranja, na šta u znatnoj meri utiče cena kapitala na svetskom tržištu. Ograničena diversifikacija tržišta i investicija prati sektor osiguranja, koliko god pokušavali da razvijemo osiguranje prethodne dve decenije – potrebna je veća fleksibilnost i brže promene u pravcu razvoja finansijskog tržišta.

2 Modernizacija regulatornog okvira je svakako dobrodošla, mogu da se složim da je potrebno približavanje evropskoj regulativi. Dugi niz godina govorimo o poreskim olakšicama za životno osiguranje i podsticajima za poslodavce, koji bi time bili motivisani da zaposlenima kroz dodatne povoljnosti

ponude i životno osiguranje. Lično sam zagovornik razvoja dobrovoljnih vrsta osiguranja i smatram da tu leži potencijal za rast tržišta.

S druge strane, ne možemo izostaviti ni rizike od odgovornosti prema trećim licima i pozdravljam inicijative za uvođenje obaveze nosilaca pojedinih delatnosti za osiguranje za štete pričinjene trećim licima. Setimo se kako je jeziv slučaj obrušavanja jedne beogradske zgrade ubrzao donošenje zakonske odluke koja obavezuje investitore ili izvođače da obezbeđe osiguranje od odgovornosti prema trećim licima, za eventualne štete nastale tokom radova.

Takođe, smatram da je velika šansa pred nama kod obaveznog osiguranja za štete pričinjene trećim licima zbog upotrebe motornih vozila, ukoliko dođe do izmene regulatornog okvira koji bi omogućio digitalizaciju i onlajn prodaju.

3 Nastojimo da prepoznamo specifične potrebe novih industrija i da svojim proizvodima odgovorimo njihovim zahtevima. Digitalizacija i automatizacija rada, upravljanje velikim bazama podataka, kreira i veće interesovanje za sajber osiguranje kao i specifična osiguranja odgovornosti, ali je evidentna i potreba za dodatnom edukacijom i saradnjom sa akterima na tržištu radi adekvatnog razvoja tržišta.

4 Svakako da osiguravamo našu imovinu i osnovna sredstva, vozni park, kao i našu korporativnu umetničku kolekciju Wiener Art. Zaposleni su nam na prvom mestu i za njih obezbeđujemo dobrovoljno zdravstveno osiguranje, u koje se mogu uključiti i članovi porodice. Takođe, svi zaposleni su osigurani kolektivnim osiguranjem od posledica nesrećnog slučaja, kao i od nastupanja težih bolesti i hirurških intervencija u koje se mogu uključiti i članovi porodice. Izneću jedan kuriozitet – naša kompanija imovinu osigurava kod drugih osiguravajućih kuća.

Frančesko Maši, predsednik Izvršnog odbora DDOR osiguranja

1 Neusaglašeno donošenje politika na globalnom nivou deluje uznemirujuće na investitore, dok dinamika uvođenja i najava novih tarifa unosi nespokoj na tržišta. Nestabilne geopolitičke prilike do sada nisu zadale ozbiljan udarac sektoru osiguranja u Srbiji, ali treba imati u vidu da efekti promena monetarnih i ekonomskih politika sa određenim zakašnjenjem stižu do same privrede i na kraju utiču i na sektor osiguranja. Bez sumnje, aktuelno privredno usporavanje verovatno će, između ostalog, negativno uticati na sektor osiguranja u nadolazećim mesecima.

Ne treba smetnuti s uma da su privrede u svetu i privredni sektori u velikoj meri povezani na svim nivoima. Iz tog razloga, potencijalno pogoršanje ekonomske situacije u zemljama koje su glavni trgovinski partneri Srbije, predstavlja najveću pretnju lokalnoj ekonomiji koja je i dalje u velikoj meri osetljiva na eksternu potresu, kao i na usporavanje ekonomskog rasta zemalja koje su ključne za održivost javnih finansija i zdrav razvoj srpske privrede.

2 Pre svega, želeo bih da istaknem da čvrsto verujem u to da bi javno-privatna partner-

stva mogla igrati ključnu ulogu u podsticanju privrednog rasta, kao i razvoja sektora osiguranja. To se posebno odnosi na posledice klimatskih promena. Prema nedavno objavljenom izveštaju, katastrofalni događaji u svetu u 2024. godini prouzrokovali su ukupne ekonomske gubitke u vrednosti od oko 368 milijardi američkih dolara. Imajući u vidu da iznosi šteta postaju sve veći iz godine u godinu, nerealno je očekivati da sveukupne troškove za njihovo saniranje snose lokalni organi vlasti.

Budući da država neophodna sredstva pribavlja kroz porez na dohodak i porez na dobit, svi poreski obveznici – čak i oni koji ne poseduju nekretninu ili oni koji nisu pretrpeli štetu – dužni su da učestvuju u troškovima rekonstrukcija i popravki. S druge strane, uvođenjem obaveznog osiguranja za sve objekte i primenom jednog sveobuhvatnog modela osiguranja, svako bi bio u mogućnosti da troškove pokrije kroz znatno nižu prosečnu premiju osiguranja.

Zato je od suštinske važnosti da se država i industrija osiguranja ujedine, s ciljem da osiguranje bude dostupno i cenovno pristupačno, a da se istovremeno ublaži uticaj prirodnih katastrofa. Primera radi, mogla bi se razmatrati stroža građe-

vinska regulativa i ulaganje u otpornost objekata, što bi moglo dodatno povećati BDP određenog regiona do 15%.

3 Osiguravajuća društva izuzetno su posvećena odgovaranju na potrebe svih svojih klijenata, a ne samo inovativnih kompanija. Kada su u pitanju IT kompanije, želeo bih da naglasim koliko je važno imati u vidu njihov potpuno drugačiji pristup i kulturološke razlike, kao i koliko im je važan nivo pružene usluge, što igra ključnu ulogu kada donose odluku da poklone poverenje određenom osiguravajućem društvu. Gore navedeno za njih predstavlja nešto mnogo značajnije od puke brzine isplate štete, budući da simbolizuje stabilnost i reputaciju osiguravajućeg društva, ali i sposobnost da ono pruži vrhunske usluge na osnovu sveobuhvatnog poznavanja dinamike osiguranja i konkretnih potreba klijenata.

4 Prošle godine, DDOR je u svim segmentima poslovanja zabeležio solidne rezultate, sa rastom koji je bio brži od rasta tržišta. Istovremeno smo nastavili sa opreznim pristupom prilikom preuzimanja rizika, uz sprovođenje strateških investicija za unapređenje svoje IT arhitekture i jačanja drugih zaštitnih mehanizama koji mogu pomoći u ublažavanju posledica negativnih događaja u narednih nekoliko godina. Budno pratimo razvoj svih vrsta rizika koji bi mogli ugroziti našu sposobnost da pružamo kvalitetnu uslugu i da odgovaramo na potrebe korisnika osiguranja, a samim tim i na potrebe zaposlenih u našoj kompaniji.

Branko Pavlović, član Izvršnog odbora Globos osiguranja

1 U osnovi uspešnog poslovanja u delatnosti osiguranja leže stabilnost i poverenje. Tranzicija iz okruženja koje je stvorila prethodna administracija SAD u novo, s ciljem stvaranja Amerike ponovo ve-

likom, donosi puno neizvesnosti za ceo svet. Na sreću, sektor osiguranja u Srbiji ima malo direktne veze sa zbivanjima koja izaziva pomenuta tranzicija. Ipak, kao deo ekonomije Srbije, sektor osiguranja zavisi od toga da li će naša privreda izgubiti ili dobiti ovom tranzicijom.

U slučaju da, na primer, nove carine počnu da ometaju razvoj domaće privrede, nelikvidnost ili smanjenje profitabilnog poslovanja klijenata osiguravajućih kompanija će negativno uticati i na poslovanje osiguravača. U ovom trenutku, mala je verovatnoća da će se to dogoditi. Najveću pretnju za domaće osiguravače, kao posledicu ove tranzicije, predstavlja moguća nestabilnost na svetskim finansijskim tržištima i fluktuacija vrednosti obveznica i akcija na svetskom tržištu, u koje neposredno ili posredno preko investicionih fondova ulažu i naše finansijske institucije.

2 Savet stranih investitora daje preporuke u skladu sa interesima svojih članica koje su, kao što mu i ime kaže, strane kompanije. Često se ti interesi ne poklapaju sa interesima domaćih osiguravajućih kompanija ili prioritetima koje u ekonomskom razvoju ima republička vlada.

Po mom mišljenju, trenutno je najugroženiji razvoj životnog osiguranja u Srbiji. Tržišno učešće životnog osiguranja kontinuirano opada od 2016. godine, kada je iznosilo skoro 26%, da bi palo na oko 18% u 2024. godini. Jedan od načina za

preokret ovog negativnog trenda je izmena poreske regulative i davanje poreskih olakšica životnom osiguranju, kao što već imaju dobrovoljno zdravstveno osiguranje i penzijsko osiguranje.

S obzirom na sve češće štete od katastrofalnih rizika, vreme je da se reguliše i ta oblast uvođenjem obaveznog osiguranja, kako bi država skinula sa sebe teret nadoknade šteta za neosiguranu imovinu koja pretrpi štetu od jakih oluja, zemljotresa i sličnih opasnosti.

Na kraju, pošto je prodaja osiguranja kroz digitalne kanale, preko interneta, aplikacija za mobilne uređaje i slično, u 2024. godini iznosila samo oko četiri promila od ukupne premije osiguranja na tržištu Srbije, regulativa koja bi stimulirala ovaj vid prodaje bi pomogla da se modernizuje sektor osiguranja u Srbiji.

3 Osiguravači u Srbiji su u velikoj meri u stanju da podmiri potrebe novih firmi, uz određene otežavajuće okolnosti, pošto je te rizike često neophodno plasirati dalje na svetsko tržište reosiguranja. Reosiguravači u principu podržavaju domaće osiguravajuće kompanije, ali nameću i izvesna ograničenja, na primer, zbog sankcija ruskim kompanijama ili nepoverenja u domaće kompanije da ozbiljno ulažu u odbranu od sajber rizika.

Zbog takvih objektivnih okolnosti, pojedine kompanije u Srbiji imaju poteškoća da dobiju osiguranje kakvo bi želele. Većina osiguravajućih

kompanija na domaćem tržištu, samostalno, uz pomoć stranih vlasnika ili reosiguravača, posvećeno radi na razvoju novih i modernizaciji postojećih proizvoda. Zbog toga očekujem da će u bliskoj budućnosti sve specifične potrebe za osiguranjem moći da budu zadovoljene.

4 Globos osiguranje pristupa osiguranju svoje imovine i zaposlenih sa velikom pažnjom. Svi zaposleni imaju kao beneficiju besplatno dobrovoljno zdravstveno osiguranje i dobrovoljno penzijsko osiguranje. Takođe, zaposleni su osigurani od nesrećnog slučaja i profesionalnih bolesti. Krajem aprila, Globos osiguranje je zajedno sa kompanijom Sava Property, članicom OMR grupacije, postalo vlasnik dve poslovne zgrade Savograd, smeštene u poslovnom kvartu Novog Beograda, između dva hotela, Hayatt Regency i Crowne Plaza. S obzirom da je ulaganje u sopstvenu zgradu, u kojoj će biti sedišta Globos osiguranja, ključna poruka osiguravateljima o stabilnosti i snazi naše osiguravajuće kompanije, odmah smo je osigurali od požara i drugih opasnosti i odgovornosti prema trećim licima.

Takođe, veoma nam je važno i osiguranje osiguranja, odnosno reosiguranje rizika koje smo preuzeli od naših osiguranika. Zbog toga smo uspostavili partnerstvo sa najvećim i najkvalitetnijim svetskim reosiguravajućim kompanijama, kao što su Swiss Re, Munich Re, VIG Re, itd.

Dragan Filipović, predsednik Izvršnog odбора Generali Osiguranja Srbija

1 Amerika se sve više okreće sebi, a istovremeno carinskim tarifama vrši pritisak na druge nacionalne ekonomije. Postoji mogućnost da se kao posledica ovakve politike smanje strane direktne investicije u Srbiju. Pošto je reč o ulaganjima koja su gotovo uvek osigu-

rana, to može uticati na ukupnu visinu premije u osiguranju.

2 Ima puno prostora za unapređenje zakonskog i poreskog okvira u kojem posluje industrija osiguranja. Poreske olakšice na polise životnog osiguranja svakako bi doprinele da se promeni odnos životnih i neživotnih osiguranja. Kod nas je on 80:20 u korist neživotnih, dok je u zemljama EU taj odnos obrnut. Liberalizacija obaveznog osiguranja motornih vozila donela bi mnoge povoljnosti i za korisnike osiguranja i za osiguravače. Zakon o javnim nabavkama u osiguranju uveo bi više transparentnosti u sklapanju poslova osiguranja, a sigurno i da bi javnom sektoru doneo značajno bolje uslove osiguranja.

3 Tržište u Srbiji ne prati dovoljno brzo razvoj novih industrija, koje traže i inovacije u oblasti osiguranja. Nove generacije tehnoloških preduzetnika nemaju razvijenu svest o mogućnostima osiguranja, jer nisu imali stariju generaciju koja bi im takvu svest prenela. Međutim, oni brzo reaguju i prihvataju promene u svim segmentima, pa i po ovom pitanju. Reč je o generaciji koja je daleko preduzetnija, sklonija pokretanju i menjanju

poslova i od nje možemo očekivati daleko veće interesovanje za lično osiguranje, nego što je to bilo kod generacije koja je smatrala da će ceo radni vek provesti kod jednog poslodavca i time osigurati sebi pristojan život u kasnijem dobu.

4 Generali Osiguranje Srbija ima u vlasništvu svega nekoliko nekretnina i njih osiguravamo sa potpunim rizicima. Kao poslodavac, svim zaposlenima plaćamo privatno zdravstveno osiguranje i omogućavamo im da isto ugovore za članove svoje porodice uz posebne popuste na cenu osiguranja. Zaposlenima koji vrše uplate u naše penzijske fondove, kroz akciju „dinar za dinar“ – kompanija uplaćuje istu toliku sumu na njihov individualni račun. Našim ljudima koji žele da dodatno osiguraju sebe i svoju decu od nezgode, mimo zakonski definisanih obaveza, omogućavamo da pod posebnim, diskontovanim uslovima, obezbede ovo osiguranje sa ugovorenom visokom nadoknadom. Pored toga, naši ljudi imaju značajne popuste prilikom ugovaranja bilo koje vrste individualnog neživotnog ili životnog osiguranja. Pratimo i nove rizike i brzo ih implementiramo u našu ponudu. ●